

PİKNİK SATRANCI, SATRANCI EGO SAVAŞI OLMAKTAN ÇIKARTIP, KOL KOLA BİR DANSA ÇEVİRİR...

Tonguç ÜNAL
Elektronik Mühendisi
tongucunal@hotmail.com

Satrançta rekabetin ortadan kalkabileceğini, katılımcıların el ele vererek oyunu güzelleştireceğini düşünen Ankaralı iki usta satranç oyuncusu bir parkta bir araya gelerek kurgusunu oluşturdular. Oyuna "Piknik Satrancı" adını verirler. Oyunun kuralı basittir; şarkı söyleyebilir, sohbet edebilir, dans edebilir, birlikte hamlelerin etkisini konuşabilir kısaca el ele vererek oyunu güzelleştirme hamleleri yapabilirsiniz. Piknik Satrancında kazanma-kaybetme duygusu bulunmuyor. Oyuncular hem siyah hem beyaz taşlarla hamle yapıyor ve hamle yaparken kimse kimsenin ayağına basmıyor... Yani oyuncular artık birbirinin rakibi değil kendi tabirleriyle en güzel ezginin hem kompozitörleri hem de icracıları. Piknik Satrancının fikir sahiplerinden Mehmet Kızılkaya ile konuştuk.

Günümüzde bireyselleşmenin rekabetin bu kadar yoğun olduğu bir dönemde satrancı kazanma ve kaybetme ikileminden nasıl kurtarabiliriz?

Her oyuncu, hem beyaz hem de siyah taşlarla oynadığında, kazanma ve kaybetme ikilemi ortadan kalkıyor. Tüm katılımcılar ortak bir amaç için hareket eden bir ekibe dönüşüyorlar. Bunu tek sayıda oyuncuyla oynayarak sağlıyoruz. Çift sayıda olduğumuzda ise eşim Alev Yıldız'ın geliştirdiği rotasyon tablosu herkesin hem beyaz hem siyah taşlarla oynamasını sağlıyor. Bireyselleşme ve rekabet insanı kedere, can sıkıntısına, yalnızlığa, depresyona sürüklüyor. Bu negatif duyguları televizyon seyrederek, cep telefonunda beğenilerek, bir takımı destekleyerek bastırmaya çalışıyoruz. İnsan sosyal bir varlık, tek başına yaşaması mümkün değil. Tek başına büyüyen çocuk, tek kişilik fabrika yok. Rekabet bir başkasının yenilgisi, yani üzüntüsünün pahasına kazanılan başarıyla işliyor. Bu bağlamda bireysel başarılar her zaman sınırlı ve sakat. Hatta gülünç ve rahatsız edici, tıpkı koroda sesini herkesten

daha fazla duyurmaya çalışan bir bariton gibi. Birbirimizin üzerine bastığımızda değil, el ele verdiğimizde dünya daha güzel, müzik daha uyumlu. İşte Piknik Satrancı bu düşüncelerle doğdu.

George Orwell 1984'te Winston'un işkenceden çıktıktan sonraki ruh halini ve sistemin otoriterliğini...

İngsos insanları her an kuşatmakta ve takip etmektedir. Yapılacak her şeye karar verilmiştir. Satranç için de kural konmuştur: "Beyaz kazanır." Barış Bakanlığı'nın savaşıyla, Gerçek Bakanlığı'nın yalanla uğraştığı bir toplumda, iyinin kötüyeye karşı devam eden zaferinin temsilinin de farklı değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyim. Hakkını yemeyelim, sıradan satranç da bu otoriteye tam olarak baş eğmez. Siyah da kazanabilir, beyaz da, hatta oyun berabere de bitebilir. Piknik satrancı daha ileri gider. Oyuncuların siyah ve beyaz olarak ayrılmasını

ortadan kaldırır. Bu bizi satrancın aksine daralan değil, genişleyen bir özgürlüğe götürür. Çocukluğumuzdaki piknikleri hatırlıyorum. Kimi salata yapar, kimi karpuz getirir, kimi mangalı yakar, kimi voleybol oynar, kimi şarkı söyler, herkes kapasitesince katkı vermeye çalışır. Piknik satrancı da bu mantıkla işler, sırası gelen her oyuncu, hamlesiyle oyunu güzelleştirmeye çabalar. Oyuna Orkestral Satranç da denebilirdi, ancak şef bulunmadığı için biz piknik satrancını tercih ettik.

Piknik Satrancının kuralları nelerdir? Nasıl oynanır?

Piknik satrancında, taşlar standart satrançtakiyle aynı şekilde dizilir ve aynı şekilde hareket ederler. Satranç tahtası da aynıdır, 64

karedir. Piknik satrancının farkı tek sayıda kişiyle oynanması, böylece her kişinin hem beyaz hem de siyah tarafında olmasıdır. Bu şekilde oyun kazanma ve kaybetmeden bağımsız hale gelir. Oyunu beyaz da kazanabilir, siyah da, ama herkes aynı sonucu alır. Oyun sırasında konuşmak serbesttir. Herkes hamle önerebilir, gördüğü varyantları dile getirebilir, ama bu bir analiz değildir, çünkü her hamleye son tahlilde hamle sırası kimdeyse o karar verir. Beğenilmeyen bir hamle oylamaya sunulabilir. Oylamada salt çoğunluğa göre karar verilir. Oyun sırasında şarkı söylemek, dans etmek de serbesttir.

Bu yöntemin bireylere ne gibi bir katkısı var?

Piknik satrancı biraradalık sağlar. Kişiyi, ötekini alt etme ve türlü formlardaki şiddet duygusundan arındırır. Piknik satrancını bulalı yıllar oldu. Bu süre içinde kötü hamle yapanı tespit edip, cezalandırmaya yönelik piknik satrancı türevleri ortaya çıktı. Bu riskin daha ilk günden farkına varmış ve sakıncalarını yazmıştık. Piknik satrancında başarı ve başarısızlık ortaktır. Piknik satrancının ruhunu anlayamayan ve onu yozlaştıran kişiler, ozon tabakası delindiğinde herkesin zarar gördüğünü kavrayamayan kişilerle aynı kafa yapasındadır.

Piknik satrancı rakibin yerine ekip arkadaşını koyar. Birlikte düşünme ve planlama becerisini geliştirir. Saygılı ve sevgili konuşma alışkanlığı kazandırır. Doğrudan demokrasi pratiğidir. En önemlisi sabit yerine, genişleyen bir özgürlük sunmasıdır. Katılımcılar el ele vererek oyunu güzelleştirmeye çalışırlar. Oyun bir kişi için güzelleştiğinde herkes için güzelleşir.

Bu yöntemin fikir babaları kimler?

Piknik satrancı fikri parkta oynadığım bir oyun sırasında aklıma geldi. Can İnce'ye bahsettim. O da fikirden çok etkilendi. Bana yazmamı söyledi. Ben de piknik satrancı manifestosunu ve piknik satrancıyla ilgili diğer yazıları kaleme aldım. Hayali pek çok piknik oyunu oynadık. Sonra birlikte rötuşları yaptık. Çok kısa bir süre içinde tüm teori ortaya çıktı. O sırada Can Ankara'daydı. Daha sonra Bodrum'a taşındı. İnternet üzerinden piknik satrancı oynamak onun fikriydi. İnternet üzerinden pek çok etkinlik düzenledik. Türkiye'nin önemli ustaları bu etkinliklerde yer aldılar ve oyunu çok beğendiklerini söylediler.

Dünyada bu yöntemin benzerleri var mı?

Piknik Satrancı Türkiye'den çıktı. Başka hiçbir yerde yok.

Temel ve Dursun Satranç Oynayarak Nasıl Elektrik Üretebilirler?

Temel ve Dursun yürüyerek ya da pedal çevirerek elektrik üretebiliyorsa, satranç oynayarak da elektrik üretebilir fikrinden yola çıkmışlar. Bir rivayete göre tüm Çin aynı anda günde bir saat hızlı satranç oynadığında dünyanın enerji problemi çözülmüştü. Satranç bağlamında kazanmadan eğlenmek mümkün. Komik satranç haberlerini içeren Şahtung'u bu bağlamda hayata geçirdik.

Şahtung nedir?

Pikniksatrancı.com internet sitemizde komik satranç haberleri yayınlıyoruz. Bunların hepsi Temel ve Dursun örneğinde olduğu gerçek dışı. Çok fazla ziyaretçisi var. Zaman zaman oyunlarımızın önüne geçebiliyor.

Meraklısına:

* <http://pikniksatrancı.com/category/genel/>

*Facebook: "Piknik satrancı"

Mehmet Kızılkaya Kimdir?

Doğum Tarihi: 18.02.1982

Boya sektöründe çalışmakta.

Sisli Sanat Akademi'ni geliştirdi.

Eserleri Floransa'da sergilendi.

Satranç Elosu 2205

Başarıları

🏆 Tam puanla Ankara Satranç Şampiyonu olan Tek kişi

🏆 TED takımıyla Türkiye Satranç Ligi Şampiyonluğu

🏆 Takım olarak Üniversiteler Satranç Şampiyonluğu

🏆 Gençler Kategorisinde Yaş Grubu Türkiye Şampiyonluğu

🏆 Vezsprem Macaristan'da 3. oldu.

🏆 Fano İtalya'da kendi kategorisinde 1. oldu.